

**A Szombathelyi Törvényszék
í t é l e t e:**

Az ügy száma: 12.Pf.20.039/2020/7/III.

Felperes: Lombard Lízing Zrt. (6722 Szeged, Tisza Lajos krt. 85-87.)

Felperesi jogi képviselő:

Alperes:

Alperesi jogi képviselő: dr. Várhelyi Tamás ügyvéd (8000 Székesfehérvár, Zichy liget 9. fszt. 6.)

A per tárgya: kölcsöntartozás megfizetése

A fellebbezést benyújtó fél: Lombard Lízing Zrt. felperes

Az elsőfokon eljáró bíróság: Sárvári Járásbíróság

Az elsőfokú bíróság határozatának száma: 23.P.20.581/2018/18-I.

Rendelkező rész

A törvényszék a járásbíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 25.000 (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] A járásbíróság ítéletével a keresetet elutasította, továbbá kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 forint perköltséget.
- [2] A járásbíróság az ítélet indokolásában az okirati bizonyítékok, valamint az alperes személyes előadása alapján a tényállást a következők szerint állapította meg.
A felek között 2009. szeptember 2-án jött létre a HIT . számú „Egyedi Kölcsönszerződés” megnevezésű szerződés, amelynek 1. pontja szerint a felperes az alperes részére az Üzletszabályzatban foglalt feltételek mellett 500.000 forint pénzkölcsönt nyújt a szerződésben meghatározott személygépkocsi tulajdonjogának megszerzéséhez. Az alperes a szerződés 2. pontjában kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező, a felperes HITGd/2009.08.03. számú Üzletszabályzata tartalmazza. A 3. pontban az alperes kijelentette továbbá, hogy az egyedi kölcsönszerződésben és az annak elválaszthatatlan részét képező opciós szerződésben, valamint az Üzletszabályzatban és a Hirdetményben foglaltakat megismerte, megértette, és azokat magára nézve kötelezőnek ismeri el.
A szerződés 4. pontja értelmében a szerződéses feltételek közül a kamatot, a díjat, a költséget a felperes jogosult a kölcsönbevevő hátrányára egyoldalúan módosítani, kizárólag az Üzletszabályzatban előre meghatározott feltételek bekövetkezése esetén. A módosítás

hatálybalépését megelőző jogszabályban előírt feltételek szerinti értesítési kötelezettségét köteles teljesíteni a kölcsönbevevő felé, aki az egyoldalú módosítás hatálybalépését megelőzően jogosult a vonatkozó jogszabályok szerinti jogait gyakorolni.

A szerződés 6. pontja szerint az átadás-átvétel dátuma 2009. szeptember 16., míg a 7-8. pontban foglaltak szerint a THM 36,96%, a kölcsön devizaneme a svájci frank (CHF), továbbá a 9. pontban a „CHF-3 hónapos kamatperiódus” kikötés került meghatározásra.

A szerződés 10. pontjában a kamatváltozás és az árfolyamváltozás elszámolási módja került meghatározásra, míg a 11. pont szerint a kölcsön összege 500.000 forint, a rendes törlesztőrészek száma 41, ezek összege 11.280 forint, az összes törlesztőrészlet pedig 749.480 forint.

A HITGd/2009.08.03. Üzletszabályzat 8. pontjában meghatározásra került a Havi Fix konstrukció, amely szerint, amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a kölcsönbevevővel a kamatváltozás és árfolyamváltozás 1. elszámolása a futamidő végén történik, amennyiben a futamidő alatt nem következik be Rendkívüli árfolyamesemény.

Az Üzletszabályzat 16-22. pontja tartalmazza az ügyleti kamat, a kalkulációs kamatláb, az árfolyam, a rendkívüli árfolyamesemény, a mértékadó árfolyam, az árfolyamváltozás fogalmát, továbbá az Üzletszabályzat II. fejezete a kamat, a díj, a költség változására irányadó rendelkezéseket.

A szerződéskötéskor, 2009. szeptember 2-án kiállításra került a „Kockázatfeltáró nyilatkozat deviza (CHF, EUR) alapú hitelhez” megnevezésű okirat, amelyben az alperes kijelentette, hogy a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól szóló tájékoztatást elolvasta, azokat megértette és tudomásul vette. A felperes az árfolyamkockázati tájékoztatás körében tájékoztatta az alperest, hogy mivel deviza alapú hitelt forintban törleszti, számolnia kell az árfolyamkockázattal is. A kamatkockázati tájékoztatás tekintetében a felperes tájékoztatta az alperest, hogy a változó kamatozású konstrukciók a hitelfelvevő számára kamatkockázattal járnak. Ez jelen esetben azt jelenti, ha az adott deviza irányadó kamata emelkedik, akkor nő a hitel kamata is. Svájci frank devizanem esetén a svájci frankra jegyzett LIBOR referencia kamatláb határozza meg a mértékadó kamatláb százalékban kifejezett értékét.

A felperes 2014. január 16-án fizetési felszólításban felhívta az alperest a tartozása rendezésére, majd a felek 2014. január 25-én „Részletfizetési engedély” megnevezésű részletfizetési megállapodást kötöttek. Mivel az alperes a megállapodásban foglaltak szerint a fennálló tartozását nem fizette meg, a felperes az alperesnek kézbesített felmondó nyilatkozatában 2014. június 4. napjára felmondta a kölcsönszerződést azzal, hogy amennyiben az alperes 162.790 forintot ezen időpontig megfizet, a felmondást visszavonja.

Az alperes részére 2014. június 14-én kézbesítésre került a felperes „Értesítés szerződés megszűnéséről” megnevezésű nyilatkozata, amelyben felszólította az alperest, hogy haladéktalanul fizessen meg a részére 199.332 forintot. Ezt követően a felperes „Szerződés elszámolás” megnevezésű okiratot állított ki, amelyben felszólította az alperest, hogy legkésőbb 2014. augusztus 29-éig fizessen meg a részére 240.813 forintot, amely tartozásból 150.113 forint árfolyamváltozás, 6.301 forint késedelmi kamat és 72.008 forint díj és költség.

A felperes a 2014. évi XL. tv. (DH2 tv.) alapján fennálló elszámolási kötelezettségre tekintettel az alperessel 2015. május 4-én közölt elszámoló levélben megállapította, hogy a tisztességtelenül felszámított összeg 81.735 forint, így az alperes fennmaradó tartozása 157.197 forint.

[3] A felperes kölcsönszerződésből származó követelés érvényesítése érdekében fizetési meghagyás kibocsátását kérte, majd az azzal szembeni alperesi ellentmondást követően

keresetet tartalmazó iratot terjesztett elő, amelyben 174.564 forint tőkekövetelés, 2.372 forint lejárt késedelmi kamatkövetelés, valamint 157.197 forint után 2018. november 29-étől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat, illetve perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A kereset ténybeli alapja körében előadta, hogy az alperes, mint kölcsönvevő és közte, mint hitelező között 2009. szeptember 2-án CHF alapú, változó kamatozású egyedi kölcsönszerződés jött létre. A kölcsön összege 500.000 forint volt, a havi törlesztőrészletek száma 41, míg azok összege 18.280 forint, így az összes törlesztőrészlet összege 749.780 forint. A kölcsönszerződés aláírásával egyidejűleg a devizahitelhez kapcsolódó kockázatokról – az azokat feltáró nyilatkozattal – tájékoztatta az alperest. A kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezte a felperesi Üzletszabályzat is. Az alperes a fizetési kötelezettségének nem tett eleget, ezért több alkalommal fizetési felszólítással élt felé, majd 2014. január 16-án részére részletfizetést engedélyezett. Mivel az alperes a részletek megfizetésével késedelembe esett, ismételt fizetési felszólítást követően a szerződést 2014. június 4-ére felmondta. A jogszabály szerinti elszámolási kötelezettségét elszámoló levéllel teljesítette, és az elszámolást követően az alperes tartozása 157.197 forintot tett ki.

A felperes a kereset jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (rég. Ptk.) 523. § (1) és (2) bekezdésére, a 198. § (1) bekezdésére, a 200. § (1) bekezdésére, a 201. § (1) bekezdésére, a 298. §-ra, a 318. § (1) bekezdésére, a 339. § (1) bekezdésére, a 321. § (1)-(2) bekezdésére, valamint az 525. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozott.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Megítélése szerint a felek közötti kölcsönszerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (rég. Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjába ütközik, és ezért érvénytelen. A szerződés nem tartalmazza a kamat éves százalékos mértékét, sem a THM számításánál figyelembe vett költségeket, és e körben hivatkozott az 1/2016-os polgári jogegységi határozatra is. A régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja egyértelműen meghatározza, hogy milyen formában várja el a kamat összegének rögzítését, mely az éves százalékban kifejtett mérték (konkrét szám rögzítése). Ezen túlmenően a szerződés nem tartalmazza a szerződés tárgyát, és ebből következően a törlesztőrészleteket sem, melyek a THM számítási képletnek szerves részei. Ezért a kölcsönszerződés nem a valós THM-et tartalmazza. A szerződés nem tartalmazza a THM részét képező kamatot, valamint a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja által megkövetelt, a THM számítása során figyelembe nem vett költségek meghatározását, illetve ezek becslését sem, mely szintén érvénytelenségi ok.

Az alperesi álláspont szerint a felperesi tájékoztatás elégtelen volt a devizakockázat megfelelő szintű feltárásához. E körben hivatkozott az Európai Unió Bíróságának (EUB) C448/17. számú eseti döntésére, valamint a 93/13-as EK irányelvre. Hivatkozott arra, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás nem felelt meg a 2/2014-es polgári jogegységi határozatban foglaltaknak. Előadása szerint a perbeli szerződés esetében a felperes nem hívta fel a figyelmét arra, hogy az árfolyamváltozás, a külföldi kamatlábak emelkedése és a forint leértékelődése miatt a tartozás oly mértékben is megnövekedhet, amely számára fizetési nehézséget okozhat. A kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kellett volna legalább a szerződés létrejöttékor érvényes árfolyamot, valamint azt az árfolyamot, amelynél a deviza alapú kölcsön kamatelőnye megszűnik a forint alapú kölcsönrel szemben.

Az alperes hivatkozott az 1/2010. PK vélemény 2. pontjában foglaltakra, miszerint az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani.

Az összecszerűség tekintetében szintén vitatta a felperesi követelést. Előadása szerint

összesen 1.001.661 forintot fizetett meg a felperesnek, míg a kölcsönszerződésben 749.480 forint összes törlesztőrészlet került meghatározásra. A felperes az elszámolások módjára, matematikai levezetésére nem tett nyilatkozatot, ezért egyértelművé kell tennie, hogy követelését miért a keresetben megjelölt összegben jelölte meg, mégpedig a laikus személyek számára is érthető módon. Önmagában a folyószámlarészletező nem alkalmas a követelés összezszerűségének bizonyítására.

A felperes a válasziratában kifejtette, hogy a kölcsönszerződés nem ütközik a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjába, míg az árfolyamkockázati tájékoztatása megfelelő volt, ezért a szerződés nem tekinthető tisztességtelennek. Az Üzletszabályzat a régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján a szerződés részévé vált. Hivatkozása szerint a THM számítás megfelel a 47/1997. (III. 5.) Korm. rendeletben foglalt jogszabályi előírásoknak, továbbá a kamat éves százalékos mértékben való meghatározásának hiánya nem eredményez érvénytelenséget, hanem jogszabályi hiányosság.

[4] A bíróság a keresetet alaptalannak ítélte a régi Hpt. 203. § (1) és (6) bekezdése, valamint a (7) bekezdés a) pontja, továbbá a 210. § (1) bekezdése, a 213. § (1) bekezdése, a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése és az 523. § (1) és (2) bekezdése alapján. A 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pontjára hivatkozva kifejtette, hogy a félnek a szerződés érvénytelenségére alapított marasztalási kereseti kérelemben pontosan meg kell jelölnie, hogy az érvénytelenség melyik törvényi jogkövetkezményének alkalmazását milyen tartalommal kéri a bíróságtól. A 2/2014. (VI. 28.) PK vélemény 4. és 6. pontja szerint a bíróságnak csak a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisséget kell hivatalból észlelnie. A semmisség megállapíthatósága érdekében a bíróság hivatalból bizonyítást nem folytathat le. Ha a fél keresetében semmisségi okra hivatkozik, a bíróságnak elsőként azt kell vizsgálnia. A bíróság csak ennek érvénytelensége esetén térhet át a fél által felhozott megtámadási okok vagy egyéb igények megalapozottságának vizsgálatára. A bíróság az elsőfokú ítéletben felhívott eseti döntésre hivatkozva megállapította, hogy amennyiben a felek szerződése nem tartalmazza az induló ügyleti kamat százalékos mértékét, a szerződés érvénytelen, és a DH2 tv. szerinti elszámolásban szereplő kamatmérték nem pótolja a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti hiányosságot, mert a DH2 tv. alapján elvégzett elszámolás funkciója az egyoldalú szerződésmódosítás, illetve a kétnemű árfolyam alkalmazásából eredő tisztességtelenség megszüntetése volt. A bíróság a BH2017.159. számú eseti döntésre hivatkozva kifejtette, hogy ha a fogyasztási lakossági kölcsönszerződés az ügyleti kamat feltüntetésének hiánya miatt a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében semmis, de a felek egyébként ténylegesen megállapodtak az ügyleti kamat fizetésében, és a szerződés adatai alapján a kamat mértéke is kiszámítható, az érvénytelenség jogkövetkezményei közül a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításának van helye az ügyleti kamat meghatározásával.

[5] A bíróság figyelemmel arra, hogy az alperes elsődlegesen az ügyleti kamat éves százalékos mértéke meghatározásának hiányára hivatkozott, a szerződés alapján megállapította, hogy a felek szerződéses akarata kiterjedt a kamat felszámítására. A bíróság álláspontja szerint a szerződésnek azonban tartalmaznia kellett volna az ügyleti kamat éves százalékos mértékét, és ennek feltüntetésének hiánya miatt a szerződés a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében semmis.

A bíróság akként foglalt állást, hogy ugyan a felek ténylegesen megállapodtak az ügyleti kamat fizetésében, és a szerződés adatai alapján az éves kamat mértéke is kiszámítható, így az érvénytelenségi ok az induló kamat százalékos értékének pontos meghatározásával

kiküszöbölhető is lett volna, továbbá a felperes a 15. számú előkészítő iratában meg is jelölte ennek mértékét 25,65%-ban, azonban a felperesnek az érvénytelenség megállapítására és a jogkövetkezmények levonására határozott kereseti kérelmet kellett volna előterjesztenie. Mivel a felperes ezt elmulasztotta, és a bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 342. § (1) bekezdése alapján nem terjeszkehdhet túl a kereseti kérelmen, a bíróság a szerződés érvénytelenségét kiküszöbölni nem tudta.

Az anyagi pervezetés körében kifejtette, hogy a bíróság a felperest konkrét kereseti kérelem előterjesztésére nem hívhatja fel, mert az már kimerítené a prejudikáció esetkörét. Ezen túlmenően a bíróságot az 1/2005. PK véleményben írt tájékoztatási kötelezettség sem terhelte, mivel az érvénytelenségi ok felperes általi észlelésére az alperesi ellenkérelemből került sor.

Az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltak szerint, ha szerződés alapján marasztalásra irányuló kereseti kérelem elbírálása során a bíróság megállapítja, hogy olyan ok áll fenn, amely miatt a szerződés semmis, a marasztalásra irányuló kereseti kérelmet – érvényes anyagi jogi igény hiányában – el kell utasítani akkor is, ha a semmisség okára a felek egyike sem hivatkozott.

[6] A fentiekre tekintettel a járásbíróság a keresetet elutasította és a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes jogi képviselével összefüggésben felmerült perköltségének a megfizetésére, amelyet mérlegeléssel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján az 5%-os mértéknél nagyobb összegben állapított meg.

[7] Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Másodlagos kérelmében a Pp. 381. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, valamint új határozat hozatalára történő utasítását kérte. A felperes fellebbezésében kérte az alperest a perköltségek viselésére is kötelezni a költségjegyzéknyomtatványban felszámítottak szerint.

Álláspontja szerint a járásbíróság a rendelkezésre álló iratokból és a felperes nyilatkozataiból téves jogkövetkeztetést vont le akkor, amikor elmulasztotta a szerződés érvényessé nyilvánítását. Előadása szerint az ellenkérelemre adott válasziratában határozott nyilatkozatot tett a tekintetben, hogy a szerződés érvényessé nyilvánítását tartja alkalmazandónak a jogkövetkezmény tekintetében. Iratellenes ezért a bíróság azon megállapítása, hogy a felperes arra hivatkozott volna, hogy az ügyleti kamat százalékos mértékének hiánya nem eredményez érvénytelenséget. Ezen ítéleti megállapítással szemben hivatkozott a válasziratában foglaltakra és kifejtette, hogy a DH törvények szerinti felülvizsgált elszámolás adataira és a joggyakorlatra alapítottan állította, hogy az induló kamatláb felülvizsgált elszámolás során történő meghatározásával az érvénytelenség oka elhárult, és ezáltal a szerződés „érvényessé vált” [konvalidálódott – 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pont], és miután a felülvizsgált elszámolásra az „érvényessé vált szerződési tartalomnak” megfelelően került sor, az érvénytelenség anyagi jogi jogkövetkezményeinek levonása teljeskörűen – továbbiakban nem vitatható módon – megtörtént, attól utóbb a bíróság sem térhet el. Álláspontja szerint, mivel az ügyleti kamat hiányából adódó semmisségi okot a bíróságnak az alperesi nyilatkozat hiányában is hivatalból kell figyelembe venni, a bíróságnak ezen okról a feleket minden esetben tájékoztatnia kell, függetlenül a felek nyilatkozataitól. Érvélese szerint a szerződés érvényessé nyilvánítása körében határozott nyilatkozatot terjesztett elő, továbbá a szerződés érvényessé nyilvánítása körében a bíróság nincs kötve a felek nyilatkozataihoz, és minden esetben törekednie kell az érvénytelenségi ok kiküszöbölésére. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 237. §-nak az anyagi pervezetésre vonatkozó rendelkezéseit, mert

mivel nyilatkozatot tett az érvénytelenségről, és az érvénytelenség jogkövetkezményeként az érvényessé nyilvánításról, arról, hogy a bíróság ennek érvényesítéséhez külön kereseti kérelmet kér előterjeszteni, tájékoztatnia kellett volna a felperest.

A felperes fellebbezésében a Pp. 373. § (4) bekezdésében és a 185. § (1) bekezdésében foglaltak alapján keresetváltoztatást terjesztett elő, és kérte, hogy az ügyleti kamat százalékos mértéke feltüntetésének hiánya miatt érvénytelen kölcsönszerződést a bíróság oly módon nyilvánítsa érvényessé, hogy az ügyleti kamat szerződéskötés kori induló mértéke évi 25,65%, valamint az így érvényessé nyilvánított kölcsönszerződés alapján a bíróság kötelezze az alperest a régi Ptk. 198. §-a, 200. § (1) bekezdése, a 298. § a) pontja, a 318. § (1) bekezdése, a 321. § (1) bekezdése, a 339. § (1) bekezdése és a régi Hpt. 2. számú mellékletének 10.2. pontja alapján kölcsönszerződésből eredő tartozás megfizetése jogcímen 174.564 forint főkövetelés, 2.372 forint lejárt késedelmi kamat és 157.197 forint kamatalap után 2018. november 29-étől a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat, valamint a perköltség megfizetésére.

A keresetváltoztatás körében a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján hivatkozott arra, hogy az ügyleti kamat százalékban kifejezett éves mértéke feltüntetésének elmaradása miatt a kölcsönszerződés érvénytelen, az érvénytelenség azonban kiküszöbölhető, és a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján az érvényessé nyilvánítás indokolt. A kölcsönszerződés létrejöttéhez nélkülözhetetlen az ellenszolgáltatásnak, azaz az adós visszafizetési kötelezettségének meghatározása, amelynek bankkölcsön szerződés esetén tartalmaznia kell a folyósított kölcsönösszeg kamatát is a régi Ptk. 523. § (2) bekezdése értelmében. Tény, hogy az adós által fizetendő ellenszolgáltatás szerződésben meghatározott mértéke (a törlesztőrészletek összege) meghaladja a kölcsön összegét, ez pedig igazolja az ügyleti kamatban való megállapodást. Az ügyleti kamat százalékos mértéke feltüntetésének hiánya csupán a kölcsönszerződés formai hiányosságát jelentette, ezért az érvénytelenség oka kiküszöbölhető. Az érvénytelenség lehetséges jogkövetkezményei közül a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján az érvényessé nyilvánítás alkalmazása indokolt, figyelemmel a Kúria 6/2013. PJE határozat 4. pontjában kifejtettekre is. Az Üzletszabályzat V.3. pontjában foglalt matematikai képlet és az egyedi szerződés adatai alapján az induló ügyleti kamat mértéke kiszámítható. Állította, hogy a felek akarata és megállapodása az ügyleti kamat induló százalékos mértékében egyértelműen a 25,65%-os éves mértékre terjed ki. Ebből következően nincs akadálya annak, hogy a bíróság az ügyleti kamat feltüntetésének hiánya miatt érvénytelen kölcsönszerződést érvényessé nyilvánítsa azzal, hogy az ügyleti kamat szerződéskötés kori induló mértéke 25,65%, és az így érvényessé nyilvánított kölcsönszerződés pedig a megkötéstől kezdve érvényesnek minősül.

[8] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a fellebbezési kérelem és a keresetváltoztatás elutasítását, valamint az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokaira tekintettel a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján. Az alperes kérte továbbá a felperes perköltségben történő marasztalását a csatolt költségjegyzékben felszámítottak szerint.

A Pp. 373. § (1)-(2) bekezdésére hivatkozással kifejtette, hogy a keresetváltoztatásnak nincs helye a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során tekintve, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően semmilyen olyan tény nem következett be, amelyről a felperesnek azt megelőzően ne lett volna tudomása. Előadta, hogy már az ellenkérelmében felhívta a figyelmet arra, hogy a perbeli szerződés nem tartalmazza a kamat éves százalékos mértékét, amely okán az a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján semmis. A felperesnek minden lehetősége megvolt, hogy keresetet terjesszen elő a perbeli szerződés érvényessé nyilvánítása iránt, azonban ezt az elsőfokú eljárásban

elmulasztotta.

A szerződés érvényessé nyilvánítására vonatkozó felperesi kérelem tekintetében kifejtette, hogy a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése értelmében az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítását nem kizárólag az érvénytelenségi oknak a kiküszöbölhetőségéhez, hanem a szerződés érvénytelenségét eredményező hiba folytán a felek által a múltban elszenvedett érdeksérelem bíróság általi orvosolhatóságához és tényleges orvoslásához is köti. Hivatkozása szerint önmagában a szerződés módosításával, kiegészítésével nem történik meg az érdeksérelem kiküszöbölése, ahhoz egy másik, ettől független jogi aktusra van szükség. A perbeli esetben az érvénytelenség oka, hogy a szerződés nem tartalmazza az ügyleti kamat éves, százalékban meghatározott mértékét. Ezt követően az érvényessé nyilvánítás körében azt kell vizsgálni, hogy az érvénytelenség hátrányos következménye (azaz, hogy a fogyasztó a hiányzó tartalmi elem ismeretének hiányában tudta csak kialakítani a szerződéses akaratát) megszüntethető-e az érvénytelenség okának kiküszöbölésével. Megítélése szerint az érvénytelenséget okozó hiányzó tartalmi elem utólagos feltüntetése nem tudja orvosolni az érvénytelenség okából származott érdeksérelemet, vagyis azt, hogy a szerződés megkötésekor a fogyasztó nem lehetett tisztában a kötelezettségvállalása mértéke szempontjából lényegesnek tekintendő, ám a szerződésből hiányzó adattal. Amennyiben pedig az érvénytelenség okából származott érdeksérelem a bíróság által utólagosan nem orvosolható, a szerződés érvényessé nyilvánítására abban az esetben sincs lehetőség, ha az érvénytelenség oka formálisan egyébként kiküszöbölhető lenne. A perbeli esetben ezért sem eljárásjogi, sem anyagi jogi okból nem lehetséges a perbeli szerződés érvényessé nyilvánítása. Ezen jogértelmezés következik álláspontja szerint az Alaptörvény 28. cikkéből, valamint a fogyasztóvédelem hazai és uniós normáiból is. Amennyiben a bíróság érvényessé nyilvánítaná a szerződést, a régi Hpt. fogyasztóvédelmi céljai sem valósulhatnának meg. E vonatkozásban kifejtette, hogy a régi Hpt. 213. § (3) bekezdése értelmében a 213. § (1) bekezdése szerinti semmisség relatív hatályú, azaz a szerződés semmisségére csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni, és ezért az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása során is kizárólag a fogyasztó érdekei vehetők figyelembe. Érvelése szerint az érvénytelenség jogkövetkezménye körében a felperesnek pontosan levezetett összepszerűséget kell előterjeszteni, azonban ezen kritériumnak az elsőfokú eljárásban sem tudott eleget tenni. Tévesnek tekinti a felperes által e körben előadott azon álláspontját, miszerint a kamat összepszerűen meg lett határozva a szerződésben. Devizaszerződések esetében a naponta kiszámíthatatlanul változó devizaárfolyamok miatt megtévesztő azon pénzügyi eljárás, hogyha a kamat összepszerűen kerül meghatározásra a szerződésben, hiszen az nem adhat valós képet a fogyasztó számára a szerződés megkötésekor.

Álláspontja szerint a járásbíróság a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja, illetőleg az 1/2010. (VI. 28) PK vélemény 2. pontjára hivatkozással a jogszabályoknak megfelelő, megalapozott ítéletet hozott.

- [9] A fellebbezés nem alapos.
- [10] A törvényszék álláspontja szerint a járásbíróság a perrendtartási szabályokat megtartva a bizonyítási eljárást jogszerűen lefolytatta, és a bizonyítékok helytálló értékelésével helyes tényállást állapított meg. Helytállóan hivatkozott az irányadó jogszabályi rendelkezésekre, azokat megfelelően értelmezte és alkalmazta, a törvényszék a jogi következtetéssel, az ítéletben kifejtett indokokkal is egyetért a következőkben foglalt kiegészítéssel.
- [11] A perbeli esetben a felperes kölcsönszerződés alapján marasztalásra irányuló kereseti

kérelmet terjesztett elő 174.576 forint főkövetelés és járulékai megfizetése iránt, míg az alperes az írásbeli ellenkérelmében a védekezés körében több érvénytelenségi okra, és ezen belül semmisségi okokra is hivatkozott. A bíróság a 2/2010. (VI. 28.) PK véleményben foglaltaknak megfelelően helyesen vizsgálta elsődlegesen a semmisségi okokat, és ezen belül az elsőként megjelölt, a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjára alapított semmisségi okot. A periratok alapján megállapítható, hogy az elsőfokú eljárás során az alperes által állított érvénytelenséget a felperes – a fellebbezésben foglaltakkal szemben – vitatta. A bíróság ugyanakkor részben tévesen rögzítette az elsőfokú ítélet 9. oldalának utolsó bekezdésében, hogy a felperesnek az érvénytelenség megállapítására és jogkövetkezmények levonására határozott kereseti kérelmet kellett volna előterjesztenie. A perbeli esetben ugyanis a felperes a szerződés érvénytelenségére alapított marasztalási keresetet nem terjesztett elő, és a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti érvénytelenség vizsgálatára az alperes ellenkérelmében előterjesztett anyagi jogi kifogás alapján került sor. Ettől függetlenül a bíróság a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pontja, továbbá az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont 2. fordulata értelmében helyesen hivatkozott arra, hogy a régi Ptk. 237. §-a szerinti jogkövetkezmények alkalmazása iránt a felperesnek kereseti kérelmet kellett volna előterjesztenie.

[12] A szerződés érvénytelenségére alapított marasztalási kereset hiányára figyelemmel a törvényszék vizsgálta, hogy a tájékoztatási, illetve eljárástámogatási kötelezettség teljesítése körében a bíróság részéről megvalósult-e eljárási szabálysértés, és e vonatkozásban a következők szerint foglalt állást.

Az alperes keresettel szembeni, 8. sorszámon előterjesztett írásbeli ellenkérelme több irányú védekezést, számos érvénytelenségi kifogást tartalmaz, köztük semmisségi okokat is. Mindez azt is jelenti, hogy a bíróság a semmisséget nem hivatalból észlelte, hanem arra az alperes hivatkozott érdemi ellenkérelmében. A bíróság a 9. sorszámú végzéssel az írásbeli ellenkérelmet kézbesítette a felperesnek, és egyúttal felhívta, hogy a Pp. 114. §-ának, illetve a 201. (1)-(4) bekezdésének megfelelő válasziratot terjesszen elő. A többirányú és részletes felhívás alapján a felperesnek a válasziratban nyilatkoznia kellett, hogy az ellenkérelemben szereplő tény-, illetve jogállításokat, kérelmeket, továbbá bizonyítékokra vonatkozó állításokat mennyiben és milyen okból vitatja, továbbá nyilatkoznia kellett különösen arról, hogy az alperes által előadott érvénytelenségi okokat miben és mennyiben vitatja. A felhívás szerint a felperes e körben részletesen, az alperes által megjelölt érvénytelenségi okonként külön fejtse ki álláspontját, továbbá nyilatkozzon az alperes által a késedelmi kamat körében kifejtettekről is. A 9. számú végzésben felhívott jogszabályi rendelkezések közül a Pp. 201. § (3) bekezdése rögzíti, ha a fél az ellenkérelemre tekintettel keresetet kíván változtatni, a válasziratban fel kell tüntetni a keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozatot.

Az ellenkérelemre előterjesztett 13. sorszám alatti válasziratában a felperes a keresetváltoztatást tartalmazó nyilatkozatot nem tüntetett fel, és a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja vonatkozásában kifejtette, hogy a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződések esetében a kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányából eredő érvénytelenség esetén az érvénytelenségnek a régi Ptk. 237. §-ában meghatározott „további” jogkövetkezményei alkalmazhatók. Ennek megfelelően a DH2 tv. hatálya alá tartozó szerződések, így a perbeli kölcsönszerződés esetén a körülményektől függően sor kerülhet a szerződés hatályossá vagy érvényessé nyilvánítására. A válasziratban foglaltak szerint ezen az érvénytelenségi oknak a jogkövetkezményét azonban maga a jogalkotó rendezte a DH2 tv.-ben előírt, úgynevezett felülvizsgált elszámolás szabályainak megalkotásával. Mindez azt jelenti, hogy az induló kamatláb felülvizsgált elszámolás során

történő meghatározásával – mint a perbeli esetben is – az érvénytelenség oka elhárult, és ezáltal a szerződés „érvényessé vált” [konvalidálódott – 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pont], s miután a felülvizsgált elszámolásra az „érvényessé vált szerződési tartalomnak” megfelelően került sor, az érvénytelenség anyagi jogi jogkövetkezményeinek levonása teljesszerűen – a továbbiakban nem vitatható módon – megtörtént, attól utóbb a bíróság nem térhet el.

A fentiekre figyelemmel a törvényszék megállapította, hogy a járásbíróság az elsőfokú eljárás során az írásbeli perfelvétel körében a Pp. 6. §-a szerinti közrehatási tevékenysége körében az eljárási szabályoknak megfelelően lehetőséget biztosított a felperesnek az írásbeli ellenkérelemre vonatkozó nyilatkozattételre, és e körben a keresetváltogatás előterjesztésére is. A felperes azonban a 13. számú válasziratában az érvénytelenség körében kifejtett álláspontjára tekintettel az érvénytelenség jogkövetkezményeinek érvényesítése iránt a keresetváltogatással nem élt az elsőfokú eljárás során.

- [13] A törvényszék nem ítélte alaposnak a fellebbezés azon hivatkozását sem, hogy a járásbíróságnak a Pp. 237. §-a alapján tájékoztatnia kellett volna a felperest arról, hogy az érvénytelenség jogkövetkezménye iránt kereseti kérelmet kell előterjesztenie. A törvényszék egyetért e tekintetben az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel, sem az anyagi pervezetésnek a Pp. 237. §-ában foglalt rendelkezéseiből, sem az 1/2005. (VI. 15.) PK véleményből nem vezethető le a fellebbezésben megjelölt, a bíróságot terhelő tájékoztatási kötelezettség, figyelemmel arra is, hogy a semmisségi ok észlelésére a perben nem hivatalból került sor, mert arra az alperes ellenkérelmében hivatkozott.
- [14] Mivel a fent kifejtettek szerint a felperesnek a szerződés érvénytelenségére alapítottan az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt kereseti kérelmet kellett volna előterjeszteni, azonban ilyen tartalmú kereseti kérelme nem volt a perben, a járásbíróság a kereseti kérelem korlátaira figyelemmel, a Pp. 342. § (1) bekezdésének helyes alkalmazásával utasította el – a kölcsönszerződés semmissége okán, érvényes anyagi jogi igény hiányában – a marasztalásra irányuló kereseti kérelmet.
- [15] A törvényszék a felperes által a fellebbezésben előterjesztett keresetváltogatás iránti kérelem elutasításáról a Pp. 373. § (4) bekezdése alapján határozott. A Pp. 373. § (4) bekezdése szerint, ha az elsőfokú bíróság a felekkel előzetesen nem közölte az ítéletben hivatalból figyelembe vett tény, vagy a felektől eltérő jogszabályértelmezését, illetve a kérelemtől jogszabály alapján való eltérési szándékát, a fél a fellebbezésében, a csatlakozó fellebbezésében, vagy a fellebbezési ellenkérelemben ezzel összefüggő kereset-, illetve ellenkérelemváltogatással élhet, utólagos bizonyítást ajánlhat fel. A perbeli esetben a fellebbezésben előterjeszthető keresetváltogatásnak ezen jogszabályi feltételei nem állnak fenn. Hangsúlyozza a törvényszék, hogy a fentiekben kifejtettek szerint a felperes a járásbíróság 9. számú végzésébe foglalt felhívása alapján az alperesi ellenkérelemre tekintettel keresetváltogatással élhetett volna, azonban azt eltérő jogi álláspontja miatt nem terjesztette elő.
- [16] Mindezek alapján a törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján – a fenti indokolásbeli kiegészítéssel – helybenhagyta.
- [17] A felperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében köteles megfizetni az alperesnek a másodfokú eljárással összefüggésben felmerült perköltségét. Ezt a törvényszék az alperes által csatolt költségjegyzéknyomtatvány, és a

32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdése alapján 25.000 forintban állapította meg.

Szombathely, 2020. szeptember 17.

Dr. Pozsonyi János sk.
a tanács elnöke

Dr. Barna Sára sk.
előadó bíró

Dr. Szűcs Emese sk.
bíró